

İctimai Sektor üçün 14Nöli Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı

“Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr”

İctimai Sektor üçün 14N^oli Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı
Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr

<u>Mündəricat</u>	<u>Maddə</u>
Standartın Məqsədi və tətbiq sahəsi	1-4
Əsas anlayışlar	5
Maliyyə hesabatlarının dərc olunması üçün təsdiq edilməsi	6-8
Tanınma və ölçülmə	9
Hesabat tarixindən sonrakı düzəliş edilməsi tələb olunan hadisələr	10-11
Hesabat tarixindən sonrakı düzəliş edilməsi tələb olunmayan hadisələr	12-13
Dividendlər və ya oxşar ödənişlər	14-16
Təşkilatın fəaliyyətinin fasiləsizliyi	17-24
Struktur dəyişiklikləri	25
Açıqlamalar	26-31
Dərc olunma üçün təsdiq edilmə tarixinin açıqlanması	26-27
Hesabat tarixinə olan şərtlər haqqında açıqlamanın dəqiqləşdirilməsi	28-29
Hesabat tarixindən sonrakı düzəliş edilməsi tələb olunmayan hadisələr üzrə açıqlamalar.	30-31
Qüvvəyə minmə tarixi	32-33
Beynəlxalq mühasibat uçotu üçün 10 N ^o -li Standartla müqayisə	

Standartın Məqsədi və tətbiq sahəsi

1. Bu Standartın məqsədi aşağıda qeyd edilənləri təyin etməkdir:

- (a) təşkilatın hesabat tarixindən sonrakı hadisələri nəzərə almaqla maliyyə hesabatlarına düzəlişləri nə vaxt etməli olduğunu; və;
- (b) təşkilatın maliyyə hesabatlarının dərc edilmək üçün təsdiq olunduğu tarix və hesabat tarixindən sonrakı hadisələr haqqında məlumatın açıqlamasını.

Bu Standart həmçinin, hesabat tarixindən sonrakı hadisələr fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinin uyğun olmadığını göstərsə, təşkilatın maliyyə hesabatlarını fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən hazırlamasını tələb etmir.

2. Maliyyə hesabatlarını mühasibat uçotunun hesablama metodu əsasında hazırlayan şirkət bu standartı hesabat tarixindən sonrakı hadisələrin uçotu və açıqlanması üçün tətbiq edir.

3. Bu Standart Hökumət biznes təşkilatlarından başqa bütün dövlət sektorlarına tətbiq edilir.

4. İctimai Sektor üçün Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları tərəfindən İctimai Sektor üçün Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartlarına verilmiş girişdə izah edilir ki, Hökumət Biznes Təşkilatları Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası tərəfindən verilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarını tətbiq edir. Hökumət Biznes Təşkilatları İctimai Sektor üçün 1 Nö-li Maliyyə hesabatlarının təqdimatı Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartında, müəyyən edilir.

Əsas anlayışlar

5. Bu standartda istifadə edilmiş əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr hesabat tarixi ilə maliyyə hesabatlarının dərc edilmək üçün təsdiq olunduğu tarix arasındakı dövrdə baş verən mənfi və ya müsbət xarakterli hadisələrdir. Bu hadisələrin iki növü müəyyən oluna bilər:

- (a) hesabat tarixində mövcud olan şərtləri təsdiqləyən hadisələr (hesabat tarixindən sonrakı hadisələr üçün düzəliş tələb edir);
- (b) hesabat tarixindən sonra yaranmış şərtləri təsdiqləyən hadisələr (hesabat tarixindən sonrakı hadisələr üçün düzəliş tələb etmir).

İctimai Sektor üçün digər müvafiq Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartlarında müəyyən edilən şərtlər bu standartda digər standartlarda olduğu kimi eyni mənada işlədilir və ayrıca nəşr edilən Müəyyənləşdirilmiş Terminlər Lüğətinə daxil edilir.

Maliyyə hesabatlarının dərc olunması üçün təsdiq edilməsi

6. Hansı hadisələrin hesabat tarixindən sonra baş verən hadisələr anlayışına uyğun gəldiyini müəyyən etmək üçün həm hesabat tarixinin, həm də, maliyyə hesabatlarının dərc olunmaq üçün təsdiq tarixinin təyin edilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Hesabat tarixi maliyyə hesabatlarının aid olduğu hesabat dövrünün son günüdür. Dərc olunmaq üçün təsdiq edilmə tarixi maliyyə hesabatlarını yekunlaşdırmaq üçün fərd yaxud hakimiyyət orqanından təsdiq alınma tarixidir. Bu yekunlaşdırılmış maliyyə hesabatlarına audit rəyi əlavə olunur. Hesabat tarixində sonrakı hadisələr özündə hesabat tarixi ilə maliyyə hesabatlarının dərc edilməsi üçün təsdiq tarixi arasında baş verən, əlverişli və əlverişsiz olan, bütün hadisələri, hətta (a) artıqlıq və ya kəsir açıqlamasının dərci, (b) nəzarət edilən təşkilatın maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi, yaxud (c) maliyyə hesabatlarına aid digər seçilmiş məlumatın dərcindən sonra baş vermiş hadisələri ehtiva edir.

7. Maliyyə hesabatlarının dərc olunmaq üçün hazırlanması və təsdiq olunması prosesi təşkilatların müxtəlif növləri və müxtəlif qanunvericilik sistemləri arasında fərqli ola bilər. Bu təşkilatın növündən, idarəetmə orqanının tərkibindən, həmin müəssisə ilə bağlı olan qanuni tələblərdən və maliyyə hesabatlarının hazırlanması və sona çatdırılması proseslərindən asılı ola bilər. Hər hansı bir dövlət orqanlarının maliyyə hesabatlarının təsdiqinə görə məsuliyyət mərkəzi maliyyə orqanının (və ya baş mühasib və ya müfəttiş kimi kiçik maliyyə nümayəndəsi/ mühasibat uçotu əməkdaşı) rəhbərinin üzərinə düşə bilər. Hökumətin bütövlükdə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının təsdiqinə görə məsuliyyət birgə olaraq mərkəzi maliyyə orqanının rəhbərinin (müfəttiş və ya baş müfəttiş kimi kiçik maliyyə nümayəndəsinin) və maliyyə nazirinin (və ya onun ekvivalentinin) üzərinə düşəcəkdir.

8. Bəzi hallarda, təsdiq prosesində yekun addım kimi, təşkilatın öz maliyyə hesabatını başqa orqana (məsələn, parlament və ya yerli şura kimi qanunverici orqan) təqdim etməsi tələb olunur. Bu orqan audit olunmuş maliyyə hesabatlarına dəyişikliklər olunmasını tələb etmə gücünə malik ola bilər. Digər hallarda, digər orqana hesabatların təqdim olunması yalnız protokol və ya proses məsələləri ola bilər və həmin digər orqan hesabatlara dəyişikliklər tələb etmə gücünə malik olmaya bilər. Maliyyə hesabatlarının dərc olunması üçün təsdiq edilmə tarixi xüsusi qanunvericilik çərçivəsində müəyyən ediləcək.

Tanınma və ölçülmə

9. Hesabat tarixi ilə maliyyə hesabatlarının nəşr üçün təsdiq olunduğu tarix arasında olan müddət ərzində seçilmiş hökumət rəsmiləri müəyyən məsələlər üzrə hökumətin məqsədlərini bəyan edə bilər. Hökumətin bəyan etdiyi sözügedən məqsədlərin tanınması

düzəlişlərin edilməsi hadisəsi kimi tələb edib-etməməsi onların (a) hesabat tarixində mövcud olan vəziyyətə dair daha çox məlumat təqdim edib-etməməsindən

və (b) onların yerinə yetirilməsi potensialına və yerinə yetiriləcəyinə dair kifayət qədər dəlillərin olub-olmamasından asılı olacaqdır. Əksər hallarda, hökumətin məqsədlərinə dair bəyanatlar düzəliş hadisələrinin tanınması ilə nəticələnməyəcəkdir. Əvəzində isə, onlar, əsas etibarilə, düzəliş olmayan hadisələr qismində açıqlamalara uyğun gələcəkdir.

Hesabat tarixindən sonrakı hadisələrə düzəlişlər

10. **Təşkilat, maliyyə hesabatlarına düzəliş edilməsini tələb edən hesabat tarixindən sonrakı hadisələri əks etdirmək üçün maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğlərə düzəlişlər etməlidir.**

11. Aşağıda təşkilatların maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğlərə düzəliş etməsini və ya əvvəl tanınmayan maddələri tanımasını tələb edən hesabat tarixindən sonrakı hadisələrə misallar verilmişdir:

- (a) Hesabat tarixindən sonra təşkilatın hesabat tarixində cari öhdəliyə sahib olmasını təsdiq edən məhkəmə qərarı. Təşkilat bu məhkəmə qərarı ilə əlaqəli olan əvvəlcədən tanınmış hər hansı qiymətləndirilmiş öhdəliyə "Qiymətləndirilmiş öhdəliklər, şərti öhdəliklər və şərti aktivlər" adlı İctimai Sektor üçün 19 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq düzəlişlər etməli və ya yeni qiymətləndirilmiş öhdəliyi tanımalıdır. Təşkilat sadəcə şərti öhdəliyi açıqlamamalıdır çünki, məhkəmə işinin bitməsi İctimai Sektor üçün 19 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartınının 24-cü maddəsinə uyğun olaraq qəbul edilə biləcək əlavə sübutdur.
- (b) Hesabat tarixindən sonra aktivin hesabat tarixində dəyərdən düşməsi haqqında və ya həmin aktiv üzrə daha əvvəl tanınmış dəyərdən düşmə üzrə zərərə düzəliş edilməli olduğu haqqında məlumatın əldə edilməsi. Məsələn:
  - (i) debitorun hesabat tarixindən sonra müflisləşməsi adətən hesabat tarixində ticarət əməliyyatlarından debitor borcları ilə əlaqədar zərərin mövcud olduğunu və təşkilatın həmin debitor borcu məbləğinə düzəliş etməli olduğunu təsdiq edir; və
  - (ii) hesabat tarixindən sonra ehtiyatların satılması bu ehtiyatların hesabat tarixində xalis mümkün realizasiya dəyərini göstərə bilər.
- (c) hesabat tarixindən əvvəl alınmış aktivlərin ilkin dəyərinin və ya balans hesabat tarixindən əvvəl satılmış aktivlərin satışından daxilolmaların balans hesabatı tarixindən sonra müəyyən edilməsi.
- (d) hesabat tarixindən sonra hesabat tarixində mövcud olan gəlirin bölüşdürülməsi üzrə razılaşmaya uyğun olaraq digər hökumət ilə bölüşdürüləcək hesabat dövründə toplanılan gəlirin məbləğinin müəyyən edilməsi;
- (e) Təşkilat hesabat tarixində bu tarixdən əvvəl baş verən hadisələr nəticəsində işçilərə fəaliyyətə əsaslanan mükafatların ödənilməsi ilə əlaqədar cari hüquqi və

ya dolayı öhdəliklərə malik olduqda, hesabat tarixindən sonra işçi heyətinə ödənilməli olan müvafiq mükafatların müəyyən edilməsi;

- (f) maliyyə hesabatının düzgün olmadığını göstərən saxtakarlığın və səhvlərin müəyyən edilməsi.

Hesabat tarixindən sonrakı düzəliş edilməsi tələb olunmayan hadisələr

12. **Təşkilat, Maliyyə hesabatlarına düzəliş edilməsini tələb etməyən hesabat tarixindən sonrakı hadisələri əks etdirmək üçün maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğlərə düzəlişlər etməməlidir.**

13. Düzəliş edilməsini tələb olunmayan hesabat tarixindən sonrakı hadisələrə misal olaraq aşağıdakıları göstərmək olar:

- (a) Təşkilat əmlakın ədalətli dəyər üzrə müntəzəm olaraq yenidən qiymətləndirilməsi ilə bağlı siyasət qəbul etdikdə, hesabat tarixi və maliyyə hesabatının dərc edilmək üçün təsdiq olunduğu tarix arasında əmlakın ədalətli dəyərinin aşağı düşməsi. Ədalətli dəyərin aşağı düşməsi, bir qayda olaraq, hesabat tarixində əmlakın vəziyyəti ilə əlaqəli deyil və sonrakı dövrlərdə yaranmış şərtləri əks etdirir. Bu səbəbdən də, müntəzəm yenidən qiymətləndirmə siyasətinin mövcud olmasına baxmayaraq, təşkilat maliyyə hesabatlarında əmlak üzrə tanınmış məbləğlərə düzəliş etmir. Eyni şəkildə, təşkilat hesabat tarixində əmlakın məbləği haqqında açıqlanmış məlumatları yeniləmir, baxmayaraq ki, 29-cu maddəyə uyğun olaraq əlavə açıqlama verməli ola bilər; və
- (b) Xüsusi icra xidmət proqramlarının həyata keçirilməsi üzrə məsul olan təşkilat hesabat tarixindən sonra, lakin, maliyyə hesabatlarının təsdiqindən əvvəl sözügedən proqramın iştirakçılara birbaşa və ya dolayı şəkildə əlavə mükafatların verilməsi/ödənilməsi barədə qərar qəbul etdikdə, əlavə mükafatların Standartın 29-cu maddəsinə əsasən düzəlişlərin edilməsini tələb etməyən hadisə kimi açıqlanması ilə bağlı meyarlara uyğun gələ bilməsinə baxmayaraq, təşkilat cari hesabat tarixində özünün maliyyə hesabatında tanınan xərclərə düzəliş etməyəcəkdir.

Dividendlər və ya oxşar ödənişlər

14. **Əgər təşkilat dividendləri və ya oxşar ödənişləri hesabat tarixindən sonra elan edirsə, o zaman təşkilat həmin ödənişləri hesabat tarixində öhdəlik kimi tanımamalıdır.**

15. Dividendlər ictimai sektorda müxtəlif hallarda yaranır, məsələn, ictimai sektor təşkilat Hökumət Biznes Təşkilatına nəzarət edib onu konsolidə etdiyi halda, həmin təşkilatda başqa təşkilatın da mülkiyyət payı ola bilər, və uyğun olaraq dividend ala

bilər. Əlavə olaraq, bəzi ictimai sektor təşkilatları elə maliyyə idarəetmə sistemi qəbul edir ki, məsələn, "alıcı təminatçı" modeli, gəlirin bölüşdürülməsi zamanı Mərkəzi Hökumət Orqanı kimi nəzarət edən təşkilata ödənişlər edir.

16. Əgər dividendlər və ya oxşar ödənişlər hesabat tarixindən sonra, lakin maliyyə hesabatının dərc olunmaq üçün təsdiq olunmasından əvvəl sahibkarlara elan edilibsə (yəni dividendlər və ya oxşar ödənişlər müvafiq şəkildə təsdiq olunmuş və artıq təşkilatın sərəncamında deyillərsə), dividendlər və başqa ödənişlər bu zaman heç bir öhdəliyin mövcud olmaması səbəbi ilə hesabat tarixində öhdəlik kimi tanınmırlar. Bu dividendlər və ya oxşar ödənişlər "Maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi" adlı İctimai Sektor üçün 1 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq qeydlərdə açıqlanır. Kapitalın geriyyə çəkilməsi dividend və digər bölüşdürmələrə aid deyil.

Təşkilatın fəaliyyətinin fasiləsizliyi

17. Fəaliyyətin fasiləsizliyinin prinsipinin uyğun olub-olmadığının müəyyənləşdirilməsi hər bir təşkilat tərəfindən müzakirəyə qoyulmalıdır. Lakin fasiləsizliyin qiymətləndirilməsi bütövlükdə hökumətdən çox ayrılıqda təşkilatlar üçün daha münasib hesab olunur. Məsələn, ayrılıqda hökumət orqanının fəaliyyətinin fasiləsizliyi ola bilər, çünki onun bir hissəsi olduğu hökumət onun bütün fəaliyyətlərini digər hökumət orqanlarına köçürməyi qərarlaşdırıb. Lakin, bu struktur dəyişikliklərinin hökumətin fəaliyyətinin fasiləsizliyinin qiymətləndirilməsində təsiri yoxdur.

18. Hesabat tarixindən sonra, maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün məsul olanlar və ya idarəetmə orqanı (a) təşkilatı ləğv etmək yaxud fəaliyyətini dayandırmaq və ya (b) onun bundan başqa real alternativ variantı olmadığına dair qərar qəbul etdikdə, təşkilat maliyyə hesabatlarını fəaliyyətin fasiləsizliyi əsasında tərtib etməməlidir.

19. Fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinin fərdi təşkilat üçün uyğun olub-olmadığını qiymətləndirən zaman maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün məsul olanlar və/və ya idarəetmə orqanı bir sıra amilləri nəzərdən keçirməlidir. Sözügedən amillərə İctimai Sektor təşkilatının cari və gələcək fəaliyyəti, təşkilatın bölmələrində aparılması elan edilən və ya potensial struktur dəyişiklikləri, hökumətin maliyyələşdirməni davam etdirməsi ehtimalı və lazım gələn təqdirdə, maliyyələşdirmənin əvəz edilməsi üçün potensial mənbələr daxildir.

20. Təşkilatların fəaliyyətinin əhəmiyyətli hissəsi büdcə vəsaitləri vasitəsilə maliyyələşdirildiyi halda, fəaliyyətin fasiləsizliyi məsələsi, adətən, yalnız hökumət sözügedən təşkilatların fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsinin dayandırılması barədə niyyətini açıqladıqda yaranır.

21. Bəzi təşkilatlardan, Hökumət Biznes təşkilatlarından olmasa belə, fəaliyyətlərinin tam və ya əhəmiyyətli hissəsinin özləri tərəfindən maliyyələşdirilməsi və müştərilər üçün təmin edilən məhsul və xidmətlərin məsrəflərinin ödənilməsi tələb oluna bilər. Hər hansı belə müəssisələrdə, hesabat tarixindən sonra fəaliyyət nəticələrində və maliyyə vəziyyətində qeydə alınan pisləşmələr fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinin hələ də müvafiq olub-olmasının müəyyənləşdirilməsinə ehtiyacın olduğunu göstərə bilər.

22. Əgər fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi artıq müvafiq olmazsa, o zaman, hazırkı standart təşkilatdan bunun maliyyə hesabatlarında göstərilməsini tələb edir. Sözügedən dəyişikliyin təsiri təşkilatın xüsusi şəraitindən, məsələn fəaliyyətin digər hökumət təşkilatına köçürülməsi, satılması və ya likvidləşdirilib likvidləşdirilməməsindən asılı olacaqdır. Aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərində dəyişikliyin tələb edilib-edilməməsinin müəyyənləşdirilməsi zamanı mühakimələrə ehtiyac duyulacaqdır.

23. Fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinin artıq müvafiq olmadığı təqdirdə, mövcud şəraitdə baş verən dəyişikliyin əlavə öhdəliklərin yaranmasına səbəb olub-olmaması və ya borc müqavilələrində bəzi borcların cari öhdəliklər kimi yenidən təsnifləşdirilməsi ilə nəticələnən maddələrin yaranmasına səbəb olub-olmaması da nəzərdən keçirilməlidir.

24. İctimai Sektor üçün 1 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartına əsasən xüsusi açıqlamalar aşağıdakı hallarda tələb olunur:

- (a) maliyyə hesabatları fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi əsasında hazırlanmadığı halda. Maliyyə hesabatları fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi əsasında hazırlanmadıqda İctimai Sektor üçün 1 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı sözügedən faktın, eləcə də, maliyyə hesabatlarının hansı prinsip əsasında hazırlanmasının və təşkilatın fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə malik olmamasının səbəblərinin açıqlanmasını tələb edir; və ya
- (b) Maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün məsul olanların təşkilatın fəaliyyətinin davam etdirilməsini şübhə altına qoya biləcək hadisələr və şərtlərlə əlaqəli olan əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliklər haqqında məlumatı olduğu halda. Açıqlama tələb edən hadisələr və şərtlər hesabat tarixindən sonra yarana bilər. İctimai Sektor üçün 1 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı bu cür qeyri-müəyyənliklərin açıqlanmasını tələb edir.

Struktur dəyişiklikləri

25. Əgər hesabat tarixindən sonra elan edilən struktur dəyişiklikləri düzəliş edilməsini tələb etməyən hadisə anlayışına uyğun gələrsə, o zaman, müvafiq açıqlamalar hazırkı standartın tələblərinə uyğun olaraq edilir. Struktur dəyişiklikləri ilə bağlı öhdəliklərin tanınması üzrə təlimatlar "Qiymətləndirilmiş öhdəliklər, şərti öhdəliklər və şərti aktivlər" adlı İctimai Sektor üçün 19 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartında əks edilmişdir. Sadəcə struktur dəyişikliyinə təşkilatın tərkibinin qaydaya salınmasını əhatə etməməsi səbəbindən, bu öz-özlüyündə təşkilatın fasiləsizliyinin davamını göstərmir.

Lakin, struktur dəyişikliyi hesabat tarixindən sonra elan edilərsə bu o deməkdir ki, təşkilat, artıq, fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə malik deyildir, tanınan aktiv və öhdəliklərin xüsusiyyəti və həcmi dəyişə bilər.

Açıqlama

Dərc olunma tarixinin açıqlanması

26. **Təşkilat maliyyə hesabatlarının dərc olunmaq üçün təsdiq olunduğu tarixi və bu təsdiqin kim tərəfindən verildiyini açıqlamalıdır. Əgər digər qurumun maliyyə hesabatlarına onların dərc olunmasından sonra düzəliş etmək səlahiyyəti varsa, təşkilat bu faktı açıqlamalıdır.**

27. İstifadəçilər üçün, maliyyə hesabatlarının dərc olunmasının təsdiq olunma tarixini bilmək, bu tarixdən sonra maliyyə hesabatlarının hadisələri əks etdirilməməsi səbəbindən vacibdir. Eyni zamanda, istifadəçilər üçün hər hansı şəxsin və ya təşkilatın dərc olunmadan sonra maliyyə hesabatlarında düzəliş etmək səlahiyyətinə malik olması haqdakı nadir halları da bilməsi vacibdir. Dərcdən sonra maliyyə hesabatlarına düzəliş etmək səlahiyyətinə malik olan şəxslərə nümunə olaraq nazirləri, hökumətin bir hissəsini təşkil edən təşkilatı, parlamenti və seçilmiş nümayəndələr orqanını göstərmək olar. Dəyişikliklər edildiyi təqdirdə, yenidən işlənmiş maliyyə hesabatları cari maliyyə hesabatları hesab olunur.

Hesabat tarixinə olan hallar haqqında açıqlamanın yenilənməsi

28. **Əgər təşkilat maliyyə hesabatlarının imzalanmasından əvvəl hesabat tarixində mövcud olan hal haqqında hesabat tarixindən sonra məlumat əldə edirsə təşkilat bu şərtlərlə bağlı açıqlamaları yeni məlumata uyğun olaraq yeniləməlidir.**

29. Bəzi hallarda, hətta məlumat təşkilatın maliyyə hesabatındakı məbləğlərə təsir etmədikdə belə təşkilat yalnız maliyyə hesabatları imzalanmasından əvvəl qəbul edilmiş məlumatı maliyyə hesabatlarında əks etdirmək üçün açıqlamaları yeniləməyə ehtiyac duyur. Açıqlamaların yenilənməsi ehtiyacına bir nümunə, hesabat tarixində mövcud olan şərti öhdəlik haqqında sübutun hesabat tarixindən sonra mövcud olmasıdır. Əlavə olaraq, indi zərər üzrə ehtiyatın tanınması nəzərə alınaraq, təşkilat şərti öhdəliklər haqqındakı açıqlamalarını bu sübuta uyğun olaraq yeniləyir.

Maliyyə hesabatlarına düzəliş edilməsini tələb etməyən hesabat tarixindən sonrakı hadisələrin açıqlanması

30. Maliyyə hesabatlarına düzəliş edilməsini tələb etməyən hesabat tarixindən sonrakı hadisələrin əhəmiyyətli olduğu təqdirdə həmin məlumatın açıqlanmaması maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin iqtisadi

qərarlarına təsir edə bilər. Təşkilat düzəliş edilməsini nəzərdə tutmayan balans hesabatı tarixindən sonrakı hadisələrin hər əhəmiyyətli kateqoriyası üzrə aşağıdakı məlumatları açıqlamalıdır:

- (a) hadisənin xarakteri; və
- (b) onun maliyyə təsirinin qiymətləndirilməsi haqqında, və ya belə bir qiymətləndirmənin mümkünsüzlüyü haqqında bəyanat.

31. Aşağıdakılar ümumiyyətlə açıqlanma ilə nəticələnməli olan hesabat tarixindən sonra düzəliş tələb etməyən hadisələrə nümunədir:

- (a) Mülkiyyətin dəyərindəki qeyri-adi böyük dəyərsizləşmə, hesabat tarixində mülkiyyətin şərti ilə dəyərsizləşmənin əlaqəsi olmadığı, lakin hesabat tarixindən sonra yaranan vəziyyətlərə əsasən ədalətli dəyər də qeyd olunur;
- (b) Hesabat tarixindən sonra təşkilat özünün göstərdiyi ictimai xidmət proqramlarının iştirakçılarına gələcəkdə dolayı və ya birbaşa yolla əhəmiyyətli əlavə mənfəətlə təmin etmək/yaymaq haqqında qərara gəldiyi və bu əlavə mənfəətin təşkilata əhəmiyyətli təsir göstərdiyi halda;
- (c) Nəzarət edilən əsas müəssisənin alışı və ya satışı, və ya hal-hazırda hesabat tarixindən sonra təşkilat tərəfindən bütün fəaliyyətlərin digər şirkətə həvalə edildiyi halda;
- (d) Əməliyyatın və ya əsas proqramın dayandırılması haqqında planın elanı, aktivlərin satılması və ya dayandırılmış fəaliyyət və ya proqrama aid öhdəliklərin həllində və ya aktivlərin satışı yaxud öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün məcburi müqavilələrdə iştirak edərkən (dayandırılmış əməliyyatların şərh və açıqlanması üzrə təlimat dayandırılmış əməliyyatlara aid müvafiq beynəlxalq və ya milli mühasibat uçotu standartlarında aşkarlanı bilər);
- (e) Aktivlərin vacib alışı və ya satışı;
- (f) Hesabat tarixindən sonra yanğın nəticəsində əsas binanın sökülməsi;
- (g) Əsas strukturun dəyişdirilməsinin elanı və ya həyata keçirilməyə başlanması (İctimai Sektor üçün 19 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartına bax)
- (h) Proqramın bir hissəsi kimi kreditlərin təşkilatlara və ya fərdlərə bağışlanması qanunvericiliyinin tətbiq edilməsi;
- (i) Gəlir vergisi və yaxud gəlir vergisi ekvivalentləri üçün məsuliyyətli olan müəssisələr, cari yaxud təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsiri olan, hesabat tarixindən sonra qəbul edilən və elan edilən vergi dərəcələri və ya vergi qanunlarındakı dəyişikliklər (gəlir vergiləri ilə əlaqədar olan müvafiq və milli hesabat standartlarında tapıla bilər gəlir vergiləri hesabatına aid məlumat);
- (j) Hesabat tarixindən sonra aktivlərin dəyərində və ya xarici valyuta məzənnələrində qeyri-adi dərəcədə böyük dəyişikliklər;
- (k) Məsələn, hesabat tarixindən sonra əhəmiyyətli zəmanət verilməsi və ya olaraq əhəmiyyətli təəhhüd və şərti öhdəliklərdə iştirak;

- (I) Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr nəticəsində yaranmış əsas iddiaların həyata keçməsi.

Qüvvəyə minmə tarixi

32. **Təşkilat illik maliyyə hesabatları üçün bu standartın tətbiqinə 2008-ci il, Yanvarın 1-i və ya ondan sonrakı dövrləri əhatə edən tarixdən başlayır.** Daha erkən tətbiq olunma müsbət qarşılır. **Əgər təşkilat bu standartın tətbiqinə 2008-ci il, Yanvarın 1-indən tez bir dövrdə başlasa, bu fakt açıqlanmalıdır.**

32A. 16-cı maddə 2010-cu ildə nəşr olunmuş **İctimai Sektor üçün Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartına təkmilləşdirilmələrlə əlavə edilmişdir.** **Təşkilat illik maliyyə hesabatları üçün həmin düzəlişləri 2011-ci il Yanvar ayının 1-i və ya ondan sonrakı dövrlərdə tətbiq etməlidir.** Daha erkən tətbiq müsbət qarşılır.

33. Təşkilat bu qüvvəyə minmə tarixindən sonrakı maliyyə hesabatı məqsədləri üçün **İSMUBS 33-də verilmiş mühasibatın hesablama metodunu qəbul etdikdə, bu Standart hesablama metodunun qəbul edilmə tarixini və ya bu tarixdən sonrakı dövrlərini əhatə edən təşkilatın illik maliyyə hesabatlarına tətbiq olunur.**

33A. 2015-ci ilin yanvar ayında dərc olunmuş **İSMUBS 33 sayəsində 33 maddəyə düzəliş edildi.** Təşkilat bu dəyişiklikləri 1 yanvar 2017 tarixindən sonra başlayan dövrlər üçün maliyyə hesabatlarında tətbiq etməlidir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. **Əgər təşkilat İSMUBS 33-ü 1 yanvar 2017-dən öncə tətbiq edirsə, o bu dəyişiklikləri də eyni dövrdə tətbiq etməlidir.**

Beynəlxalq mühasibat uçotunun 10 №-li Standartı ilə müqayisə

Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr, İctimai Sektor üçün 14№-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı ilk növbədə Balans hesabatı tarixindən sonrakı hadisələr, 7№-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartına əsasən hazırlanmış (2003-cü ildə yenidən işlənmişdir) və 2008-ci ilin May ayında Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartının təkmilləşdirilməsinin bir hissəsi kimi Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartına edilmiş düzəlişləri əhatə edir. İctimai Sektor üçün 14 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı İlə 10 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı arasındakı əsas fərqlər aşağıdakılardır:

- İctimai Sektor üçün 14 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı qeyd edir ki, fəaliyyətin fasiləsizliyinin qiymətləndirilməsinin uyğun olmadığı hallarda, maliyyə hesabatlarında qəbul olunan aktivin balans dəyərinə və öhdəliklərinə bu dəyişikliyin təsirinin müəyyənləşdirilməsi üçün hökm tələb olunur (maddə 22)
- İctimai Sektor üçün 14 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartına dərc olunma üçün təsdiqin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə əlavə şərh daxildir (maddə 6,7,8)
- Beynəlxalq Mühasibat Uçotu üçün 10 №-li Standartda mövcud olan bu əlavə şərh İctimai Sektor üçün 14 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartlarına dövlət sektoru təşkilatları tərəfindən uçot üçün standartların tətbiqinin aydınlaşdırılması məqsədilə daxil edilmişdir.
- Müəyyən hallarda İctimai Sektor üçün 14 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı Beynəlxalq Mühasibat Uçotu üçün 10 №-li Standartdan fərqli terminlərdən istifadə edir. Buna ən mühüm nümunə İctimai Sektor üçün 14 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartında "xalis aktivlər/ kapital" və "hesabat tarixi" kimi terminlərin istifadəsidir. Beynəlxalq Mühasibat Uçotu üçün 10 №-li Standartda buna ekvivalent terminlər "səhm" və " balans hesabatı tarixi" terminləridir.
- İctimai Sektor üçün 14 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı Beynəlxalq Mühasibat Uçotu üçün 10 №-li Standartda "gəlir" terminindən daha geniş mənaya malik olan " mənfəət" terminindən istifadə etmir.
- İctimai Sektor üçün 14 №-li Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı "hesabat tarixi"-nin açıqlamasını əhatə edir, Beynəlxalq Mühasibat Uçotu üçün 10 №-li Standart isə " balans hesabatı tarixi"-nin açıqlamasını əhatə etmir.